

MAGYARSAÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:	
Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékire: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — 3.—	Negyedévre — — — 3.60
Félévre — — — 6.—	Félévre — — — 7.—
Egész évre — — — 12.—	Egész évre — — — 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Telefon száma 54—67.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.
Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Tisza és Perczel.

Budapest, november 27.

Ha nem voltak eddig gyönyörűségek a magyar képviselőházban, most vannak. A legenyhébb kifejezés az, hogy gróf Tisza István ezidőszerűtől miniszterelnöknek, egyébként bécsi biztosnak a szemébe vágják a bukott bankigazgatói címet. A képviselőház elnökének már a *gazember* titulus járta a tegnapi és mai ülésen. A képviselő urak jobbról és a szélhalról össze is rohantak a némclyek szerint tettelegesség is volt, mások szerint a tettelegességek és ezek után kezdődő folytonossági hiányok még csak most kezdenek bekövetkezni. Nagy mulatság vagyon tehát ismét a Tiszatelekre épült negyvenmillió országpalotában és tart most már éjjel és nappal egyaránt. A főrendező benne természetesen gróf Tisza István, aki most kezdi kimutatni fogának fehérét, hogy azzal elsősorban is szétharapálja a képviselőház szabályait, azután alkotmányunk törvényén rájön akkora lyukat, hogy azon keresztül az ő vezetésével beférhessen hozzánk az osztrák abszolutizmus. Most kezdjük látni immár, hogy gróf Tisza István és Körber ur műverekeedést rendeztek két ország népének félrevezetésére, de a célja mindakettőnek ugyanaz; betörése és a burkolt osztrák abszolutizmus behozása a magyar állam területére is. Gróf Tisza István tegnapról kezdve különben csak követte családi tradíciót és öregatyjának, a híres bihari adminisztrátornak nyomdokaiba lépett még pedig vastag talpbőrrel a bakancsa alatt.

Gróf Apponyi Albert az ő mindenestre nemes, de tulontul is ideális politikai lelkületével nem járulhatott ahhoz, hogy gróf Tisza István és Perczel Dezső egyszerűen kijátszsza, összetörje azokat a Házsabályokat, melyek megtartása fölött ő a legnehezebb viszonyok között is annyi, szinte emberi erőt meghaladó lelkiismeretességgel őrködött. Kilépett tehát a szabadelvű pártból és kilétek vele a volt nemzeti pártiak közül mindazok, akiknek politikai belátása parancsolja, hogy kövessék vezérüket s ne dobják magukat oda zsákmányul egy abszolutisztikus rendszer eszközének. Ezt a kiválást különben már akkor lehetett látni, mikor a volt nemzeti pártiak bevonultak az ó-liberális s egykor Magyarország kormányzatának jogait erőszakkal és a politikai cimboraságnak juttatott előnyökkel kitérő részvénytársaságba. Nem tartjuk helytelen dolognak, hogy ez a kiválás csak most történt meg. Nem, mert gróf Apponyi Albert elvi fentartásaival a nemzeti jogok zászlaját érintetlenül hozta ki a szabadelvű táborból, mely ezt a lobogót eserbe hagyta. De mégis nagy tanúság rejlik ebben az esetben. Az, hogy jövőre való nézve a volt nemzeti pártiak is megtanulhatták, hogy kivel egyenek ezután egy táliból cseresznyét.

Hogy a tegnapi erőszakoskodás után mi fog történni, nem tudhatjuk. Annyi bizonyos, hogy gróf Tisza István a rendcsinálás helyett még nagyobb rendtelenséget teremtett. Az ellenzék véglétekig el van ellene keseredve. Új választást a mai viszonyok között nem irhat ki, mert az határozottan vereségével végződnek. Valószínűleg még nagyobb anarchiába dönti az országot, melyben része lesz a csendőr és bakaszuronynak, valamint a huszárkardnak is. A magyar ember azonban legyen e napokban türelmes és ne ragadtassa magát a véglételegességekre. Annyi bizonyos, hogy gróf Tisza megpecsételte a saját sorsát. Azok után, amiket eddig elkövetett, nem soká dominálhat a miniszterelnöki széken. Nem azért, mert talán valami nemesebb részeket érintő anyagi fegyvereket használnának ellene, hanem azért, mert szabad Magyarország szabad földjén a multban a zsarnokok vért ontani is tudtak ugyan, de az erőszak uralmával helyzetüket megerősíteni képesek nem voltak soha. A zsarnokság mindig az újból kiviruló szabadság palántáit ültette el, bár legtöbbször öntudatlanul.

Ami pedig a képviselőház elnökségét illeti, azt hisszük, hogy Perczel Dezső azok után, amik vele tegnap és ma történtek, nem foglalhatja el tovább a parlament elnöki méltóságát. Tudjuk, hogy ő is ember, feltékeny becsületére politikailag, egyénileg is, de azokkal a titulusokkal terhelt, melyek tegnap nagyobb részben megtorlatlanul feléje zúdultak, nem ülhet tovább azon a polcon, amelynek tisztos érintetlensége e nemzet politikai tisztességének érintetlensége is.

A válság.

Budapest, november 27.

Gróf Tisza István — amint azt már előző számunkban megírtuk — az obstrukció viharai közé odadobta az öreg pártelnök, báró Podmaniczky Frigyes kezeivel a parallel-ülések zsarnokát. És ez a zsarnok fellobogott, nagy izgalmakat lángoltatva az ellenzéki részen és megritkítva a kormánypárt sorait is. Gróf Apponyi Albert több elvárhatja által követve, kilépett a szabadelvű pártból. Nem azért, hogy ezzel az obstrukció tüzeit még jobban föllobbantsa, hanem azért, mert a délelőtti és délutáni ülések behozatalában a pártközi egyezmény alapján módosított Házsabályoknak megkerülését látja. Most tehát ismét új helyzet előtt állunk a magyar parlamentben. Nem mintha az obstrukció serege megszorodott volna, hanem azért, mert a tanácskozási szabályoknak magyarázata dolgában gróf Apponyi Albert és gróf Tisza István közt ellentét merült fel, mely az utóbbi részéről pártkérdéssé tétellett. Értjük ebben a kérdésben gróf Tisza István kormányelnök magatartását, aki szakítván az eddigi homályban való tapogatódzásával, most már minden módon és eszközök által is megkísérléi vállalkozása sikerének kivívását, de értjük gróf Apponyi Albert nemes elhatározását is, hogy ő, aki még a legközelebbi időben is a saját politikai tőkájének egy nagy részét

feláldozta a szabadelvű párt egységének megmentése érdekében, akkor, midőn ez a párt a házsabály-magyarázatnak arra a terére lépett, melyet ő sohasem helyeselt: kilép e párt sorai közül és kivonulnak vele együtt volt nemzeti párti elvtársai is. Ismételt volt alkalmunk megírni hetek előtt, hogy a parallel-ülések behozatalának kérdése — ha azt pártkérdéssé tesszük — a szecessziót fogja maga után vonni a szabadelvű pártban. Tévednek azonban azok, akik gróf Apponyi Albertnek és társainak ezt a lépését legtávolabbról is az obstrukció javára akarják irni. Gróf Apponyi Albert és elvtársai a multban mindenkor az obstrukciónak az alkotmányos rendre, a nemzet közgazdasági állapotaira való káros hatását hangoztatták és hosszú ideig, mikor már a kiválásnak gondolata ismételt felmerült, ugyanezen okból maradtak bent a szabadelvű pártban is, nehogy elhatározásukat az ellenzék valahogy az obstrukció javára jegyezze. Gróf Apponyi Albert és elvtársai kilépése ma sem következett volna be, ha gróf Tisza István Apponyi ismételt felszólítása után nem teszi ezt a dolgot pártkérdéssé. De ő azzá tette és a szabadelvű pártból való kivonulásért most egyedül ő a felelős minden irányban. De hogy gróf Apponyi Albert és elvtársai most sem sietnek az obstrukció támogatására, ennek egyik jegeklátásabb bizonyítéka az, hogy a házsabályoknak ez újabb, szerintük sérelmes magyarázata miatt ők most egyszerűen félreállnak, de új pártot nem alakítanak. Az egyszerű szemlélők szerepét vállalják magukra, de azért mindenkor résen vannak, ha netalan vakmerő merénylet történnék akár az erőszakos obstrukció, akár pedig az ennek leküzdésére irányuló kormányzati erőlködés részéről Magyarország alkotmánya ellen.

Ebben a kérdésben más a helyzetük a képviselőház padsoraiban helyet foglaló agráriusoknak, akik a nemzeti jogok védelme mellett első sorban a földmívelési érdekek, a kisemberek érdekének védelmét írták lobogóikra. Ők a házsabálymagyarázatnak ebben a kérdésben nincsenek angazsálva. Ők a politikai állapotok mai kényszerítő hatása alatt oda vannak utalva, hogy bármennyire elítélik is a parlamentben előforduló erőszakosságokat, nekik mégis oda kell törekedniük, hogy ez a nemzet közgazdasági életére, hitelére, jövő fejlődésére oly mérhettelenül káros törvényen kívüli állapot mielőbb megszűnjék. Ez pedig akkor szűnik meg, hogy ha a mai, szinte reménytelen obstrukcionális küzdelemnek vége szakad. Nincs ebben az országban magyar ember, nincs agrárius sem, aki a magyar nyelvnek a magyar ezredékben való érvényesüléseért ne lelkesednék. De ebben a nagy kérdésben ott van előttünk egy nagy akadály, a törvényhozás másik egyenrangú faktorának akarata, mely parlamenti többségre támaszkodva, ez idő szerint leküzdhetetlen. Tehát ezt a meddő harcot folytassuk-e tovább, melynek eredménye a közel jövőben úgy sem mutatkozik és ezzel letapossuk összes közgazdasági érdekeinknek már is elhervadt virágait s elpocsékoljuk nemzeti erőnket, vagy pedig ezt a harcot későbbre, alkalmasabb időre halasztva, a közgazdasági téren gyűjtsük tovább is azt a nemzeti erőt, melyre szükségünk lesz mindenkor magyar nemzeti irányban való politikai érvényesülésünk előmozdítására?

A képviselőházban természetesen folyik az

elkeseredett küzdelem ma is a parallel ülések ellen, de folyamatban van a volt nemzeti párt tagjainak folytatólagas kilépése a szabadelvű pártból. A tegnap kiléptettek a következők:

Gróf Apponyi Albert, gróf Batthyány Tivadar, Bernáth Béla, gróf Bethlen Pál, Bogay Máté, Blaskovich Ferenc, gróf Erdődy Gyula, Erreth János, Fülöp Béla, Fernbach Péter, Gulner Gyula, Günther Antal, Hammersberg László, Issekutz Győző, Kende Péter, Keczer Miklós, Mihályi Péter, Miksa Imre, Pattyanzky Elek, Pintér Sándor, Sággy Gyula, Szentiványi Árpád, Steiner Ferenc, báró Sennyey István, Wittman János, Vásárhelyi László.

Ma a kilépőkhez csatlakoztak Urmánczy Nándor, Hollaky Imre, Szentiványi Gyula és Sziklay Ede. A már előbb kilépett Ivánka Oszkarral és Hock Jánossal együtt a kiléptettek számát tehát eddig harmincnyolcra tehetjük, amely számarány később szaporodni fog. A kiléptettek különben az obstrukció vitáiban nem vesznek részt s gróf Apponyi Albert legközelebb jászberényi választói előtt fogja bővebben megindokolni kilépésének indokait.

A képviselőházban folyó elkeseredett harcról lapunk más helyén advan tudósítást, itt a válsággal kapcsolatos más eseményeket a következőkben összegezzük:

A függetlenségi párt értekezlete.

A függetlenségi párt nagy elkeseredéséről tett tanúságot a párt Kossuth Ferenc vezérlete alatti részének tegnap esti értekezlete is. Az értekezleten harmincötven vettek részt és a leghatározottabban tiltakoztak Perczel Dezső házelnöknek azon enunciaciója ellen, hogy a Podmaniczky-féle parallel-ülésekre vonatkozó indítványt a mai ülésre egyszerűen szavazásra tűzte ki. Az értekezlet lefolyása a következő volt:

Kossuth Ferenc elnök megnyitja az ülést és a jegyzőkönyv vezetésére Neszti Pált kéri föl. Azután bejelenti, hogy a napirend előtt Rátkay László kér szót, hogy nyilatkozzék a házelnök ellen általa használt kifejezések tárgyában.

Rátkay László: Csak a saját érzésétől kér tanácsot. Úgy érzi, hogy neki holnap a Háztól bocsánatot kell kérnie. Nem azért, amit mondott, hanem a hely miatt, ahonnan mondotta. Ezt szükségesnek tartja bejelenteni.

Kossuth Ferenc: Nagyon helyesli Rátkay felfogását. Rátkay ott az elnöki emelvényen a Háznak egyik funkcionáriusa és onnét nem kellett volna az általa használt szavakat mondania. A helyzet tisztázására is szolgálhat, ha Rátkay a saját cselekedeteire vonatkozólag a nyilatkozatot megteszi.

Kubik Béla: Rátkay csak a helyzetnek megfelelő módon járt el. Belőle, bár indulatosan, csak az igazság tört ki. Ezzel sem a képviselőházat, sem a jegyzői székét meg nem sértette. Kötelességét teljesítette azzal, amit tett. Az a nézete, hogy Rátkay ne kérjen bocsánatot, mert arra szükség nincs.

Fáy István hasonló értelemben szólal fel. Azt megengedi, hogy a hely, ahonnan Rátkay szólott, kivétel, de jobb, hogy onnét is megtette azt a nyilatkozatot, amelyet tett, mintha semmi kijelentést sem tett volna. Ha Rátkay mégis tenni akar valamit, ne bocsánatot kérjen, hanem tegyen felvilágosító nyilatkozatot.

Bedőházy János: Helyénvalónak tart valamelyes mentegődzést. Hogy ez milyen legyen, azt bízva rá a párt Rátkayra.

Kossuth Ferenc: Ismétli, hogy ő teljesen megérti Rátkay delikát érzelmét és ő is azt tartja, hogy a párt bízva rá a nyilatkozatot. (Helyeslés.) Ezzel ezt az ügyet elintézték s rátértek a párhuzamos ülések dolgára.

Az elnök: A napirend tárgya ma az, hogy megvitassák a parallel ülésekre vonatkozólag a párt álláspontját. A párt több tagja ugyanis felhívta az elnökséget, hogy ma estére is hívja össze a pártot értekezletre.

Bedőházy János: A ma történtek után tisztában lehet a párt azzal, hogy minő misszióval ment fel Bécsbe és jött haza Bécsből gróf Tisza István, meg Perczel Dezső. Azt hiszi, hogy nincsen itt szükség a sok vitára. A jelen kormányval szemközt a legmesszebb menő ellenállásra van szükség. (Helyeslés.)

Kubik Béla csatlakozik Bedőházy felfogásához. Az a nézete, hogy a legelső alkalmat meg kell ragadni a mostani kormány lehetetlenné tételére. (Helyeslés.)

Kossuth Ferenc: Holnapra úgy is értekezlet van

összehiva, holnap tehát többen összejönnek és a párt a taktikai eljárásról holnap határozhat. (Helyeslés.) Ami pedig a kormány mostani indítványát illeti, arra nézve csak egy vélemény lehet a pártban, hogy ezzel a házszabályok megsértését tervezik és olyan precedenst alkotnak meg, amely az ország különleges helyzetében, tekintve az idegen beavatkozásai hajlamok megnyilatkozását, az ország jövőjére nézve végzetessé válhatik. (Zajos helyeslés.)

Szóba került ezután az az eshetőség, hogy már holnap délután is lesz ülése a képviselőháznak.

Kubik Béla, Rátkay László, Kossuth Ferenc, Szatmári Mór, Fáy István szólaltak fel. Valamennyien azt fejtették, hogy ez az eshetőség csak a házszabályok újabb flagrns megsértése révén következhet be. Mindazáltal az értekezlet kimondotta, hogy a párt tagjai a holnapi ülésen elejétől végig jelen legyenek. A vitarendező bizottság gondoskodni fog arról, hogy a holnap délutáni ülésen esetleg mi legyen az eljárás.

Benedek János véleménye szerint a további parlamenti tanácskozást kell leh tennünk. Ha pedig ez a pártnak módjában nem áll, akkor a párt ünnepiesen tiltakozzék a többség példátlan erőszakoskodása ellen és az alkotmányon ejtett durva sérelméért a történelem és a nemzet telőszéke előtt a f l lösséget hártítsa a kormányra és pártjára. (Élénk helyeslés.)

A párt nem hozott határozatot, hanem ma este folytatja a tanácskozást. Ezzel az értekezlet véget ért. Az értekezlet után még hosszabb ideig vitáztak Perczel Dezső házelnök viselkedését és azt, hogy minő fegyverekkel küzdjenek ellene. Beszéltek arról, hogy Perczel elnökségét még a mai ülésen lehetlenné teszik.

A harcosok csapata a mai értekezleten azt fogja indítványozni, hogy a párt késhegyig menő harcot indítson a Tisza-kormány ellen.

Polónyi Géza Aradról ma ezt a táviratot küldte Kubik Bélának:

A párhuzamos ülés paktumszegés. A paktumnak ezt a részét macam csináltam. Szombaton ezt a Házban kifejttem. Sürgönyömet felhasználhatod. Polónyi.

A néppárt.

A néppárt tegnap este gróf Zichy Aladár elnöklésével értekezletet tartott, amelyen a pártnak tizenegy tagja volt jelen. Elhatározták, hogy a legerélyesebb eszközökkel harcolnak a Tisza-kormány ellen s mindennap tartanak értekezletet.

Debrecen és a honvédelmi miniszter.

D breccnből táviratozzák: A város tegnapi közgyűlése egyhangulag elhatározta, hogy üdvözlő fölrítót intéz Nyíri honvédelmi miniszterhez, aki ezredes korában hosszabb ideig volt ezredparancsnok Debrecenben. A fölrítat a többi között így szól:

Ama szives és kedves viszonyból kifolyólag, amely a közelmúltban Nagyméltóságod és Debrecen város közönsége közt fönnállott, azt a reményt merítük, hogy Debrecen város közönsége Nagyméltóságodnak ma is emlékében van. Örömmel vettük tudomásul felsőges urunk, királvunk legfelsőbb elhatározását, hogy a honvédelmi miniszterium vezetésével Nagyméltóságodat a legkegyelmesebben megbizni méltóztatott. Szivesen üdvözlőljük, mert tudjuk, hogy Nagyméltóságod egyesüti érzelmeiben és tudásában a jó katonát és a há, hazáját mindennekfölött szerető, igaz magyar embert. Iprjúk Nagyméltóságodnak, hogy mi hazafias buzgalommal ogjuk támogatni minden törekvésében, amely a magyar honvédelem ügyének nemzeti alapon való fejlesztésére irányul.

Ráth Endre engedetlensége.

A képviselőház mentelmi bizottsága ma délelőtt fél 10 órakor ülést tartott a Ráth Endre képviselő ellen felmerült ügy elbírálása végett. Ráth Endrét a Ház az elnök ellen tanusított engedetlenség miatt utasította a mentelmi bizottság elé a november 26-iki ülésen.

Szivák Imre elnök megnyitván az ülést, a bizottság előadóvá Mayer Károlyt választotta meg.

Előadó felolvassván a képviselőház elnökének átiratát és a napló vonatkozó részét, kihallgatták Ráth Endre képviselőt, aki kijelentette, hogy a naplóban foglalt kifejezéseket afelett való felháborodásában használta, hogy nézete szerint a Ház elnöke megsértette a házszabályt.

Előadó, tekintettel arra, hogy kétségtelen, hogy Ráth Endre kétszer való rendreutasítás után sem engedelmeskedett a Ház elnökének, indítványozza,

hogy a 255. §. alapján javasolja a bizottság, hogy Ráth Endrét ünnepies megkövetésre kötelezze.

A bizottság nyolc szavazattal kettő ellenében elfogadta az előadó javaslatát, amelylyel szemben Sebest Dénes és Olay Lajos különvéleményt jelentettek be.

A bizottság jelentését még a mai ülésen valószínűleg beadja.

Az ülésen résztvettek Avramcska Pachomius, Kabos Ferenc, Klobusitzky János, Maróthy László, Olay Lajos, Popovics Vazul István, Radovanovics György, Sebest Dénes, Tormay Károly és gróf Zichy Aladár.

Az 1903-ik évi költségvetés.

Lukács László pénzügyminiszter ebben az esztendőben már másodszor nyújtotta ma be az ez évre vonatkozó költségvetési törvényjavaslatot, még pedig a következő indoklás kíséretében:

Kiadási hiteleknek emelése csak oly esetben javasoltatik, ha az eddig ismert eredmények kétségtelenül teszik, hogy az eredeti hitelösszeg föltétlenül elégtelen lesz.

A bevételi előirányzat néhány tételénél javasolt módosítás a költségvetés realitása érdekében az eddigi eredmények figyelembevétele mellett történt. Így a pénzügyi tárcánál a törvényen kívüli állapotról való tekintettel apasztani kellett az egyenes adóknál és a jogilletékeknel a késedelmi kamatok előirányzatát, az egyenes adóknál a behajtások szünetelése miatt az adóbehajtási illetékeket és költségterítményeket; a postánál, táviránál és távbeszélőnél, valamint az állami erdőknél az eddigi eredményekre és a várható fejleményekre az illető bevételeket.

A fennebbi szempontok alapján módosított állami költségvetés végeredményében a következő eltéréseket tünteti fel:

A pénzügyi bizottság által megállapított 1.000.695.098 K. rendes kiadás leszállított 998.089.580 K.-ra

A rendkívüli kezelésben az átmeneti kiadások leszállítottak 46.651.500 K.-ról 45.776.090 K.-ra

A beruházások pedig 43.146.672 K.-ról 40.240.752 K.-ra

Az összes kiadások tehát 1.090.463.270 K.-ról 1.084.106.422 K.-ra

Viszont a rendes bevételek leszállítottak 1.051.555.204 K.-ról 1.046.856.204 K.-ra

A rendkívüli bevételek pedig 39.381.270 K.-ról 37.491.270 K.-ra

Az összes bevételek tehát 1.090.936.474 K.-ról 1.084.347.474 K.-ra

Osszevonva a most ismertetett eltérések eredményeit a költségvetés mérlege következőleg alakul: 998.089.580 korona rendes kiadással szemben 1.046.856.204 korona rendes bevétel áll, vagyis a rendes kezelésnél

48.766.624 korona fölösleg mutatkozik.

Ellenben a rendkívüli kezelésnél 86.016.842 korona átmeneti és beruházási kiadással

37.491.270 korona rendkívüli bevétel áll szemben, vagyis

48.525.572 korona hiány mutatkozik.

Egybefoglalva a rendes és rendkívüli kezelést,

1.084.106.422 korona összes kiadással

1.084.347.474 korona bevétel áll szemben, vagyis végeredményben

241.052 korona fölösleg mutatkozik, mely fölösleg 202.152 koronával kisebb az 1903. évi állami költségvetésnek a képviselőház pénzügyi bizottsága által 443.204 koronával megállapított fölöslegénél.

Sággy Gyula üdvözlése.

Sággy Gyula országgyűlési képviselő somorjai választókerületéből a következő táviratot kapja:

«Elérkezve a várvavárt pillanat, üdvözlőljük a szabadelvű pártból kiépését. A jövőben s mindenkor tántorítha'lan választó hívei.»

A vidék mozgalma.

Szegzárdon, Tolna vármegye székhelyén, e hó 29-én nagy népgyűlést fogtak tartani, melynek tárgya és célja az egész vármegye független választó-

polgárainak az obstrukció ellen való tiltakozását pártkülönbség nélkül dokumentálni. A tiltakozó népgyűlés egybehívásáról szóló meghívót egyaránt aláírták Tolna vármegye első virilistájától és nagybirto-kosaitól kezdve a legszerényebb mezőgazda is, kik a jelenlegi obstrukciót, főleg a gazdasági téren okozott nagy károk és veszteségek miatt, pártkülönbségek nélkül elítélik.

Budapest, november 27.

Az agráriusok magatartása. A napi sajtóban elterjedt az a hír, hogy gróf *Károlyi* Sándor a szabadelvű pártból kilépett s őt az agráriusok is követni fogják. Illetékes helyen tudakozódva, kijelenthetjük, hogy gróf *Károlyi* Sándor és a vele együtt gondolkozók nem határozták el a kilépést, kerülni óhajtván minden olyan bonyodalom előidézését, mely a politikai válságot még jobban kielesítheti s annak káros következményeit fokozhatja. Benmaradásukat mindenesetre abbeli felfogásuk határozott megerősítésének kell tekintenünk, hogy az obstrukció harcmódorát elítélik s az obstrukciót megerősítő cselekményektől még olyan indokok mellőzése árán is tartózkodnak, amelyek normális viszonyok között őket is a kilépésre kényszerítenék. Az agráriusok ez idő szerinti magatartása az általános kormányzati program és kormányzati cselekmények, különösen pedig a kormány közgazdasági politikáját illető véleményükre s kövendő magatartásukra nézve semmiféle megkötő erővel nem bírhat, hanem mindössze annyit jelent, hogy az agráriusok érezvén át legjobban a válság és az obstrukció miatt szenvedett közgazdasági károsodásokat: a parallel ülések tervének, mint a törvényes rend visszaállítását célzó törekvésnek ők nem állanak útjába.

Dr. Bernát István győzelme. Lezajlottak a községi választások, melyek felerészben új városatyákat adtak Budapestnek. Elapos, tulnyomó részt anyagi és személyi érdekek körül vívott küzdelemben országos reliefet kapott az első kerületi ugynevezett *szabad polgárok pártjának* győzelme az által, hogy a párt lelkes erőfeszítései révén jutott be dr. *Bernát* István, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója a főváros képviselőtestületébe. Az élet így készíti a magatartásos szenzációit. Nem képzelhető ugyanis nagyobb ellentét, mint ez az esemény s a magyar képviselőházban most hivatott vezérek nélkül folyó, degenerált küzdelem. Dr. *Bernát* István egymaga többet tett az alsóbb rétegekért, azokért, amelyek, Marcel *Prévost* szerint, a tömeget jelentik, tehát a magyar nemzet tömegeinek gazdasági és társadalmi haladásáért, mint a magyar képviselőház tagjainak jó háromnegyed része. Az ő eszméit, amelyeket eleinte szinte úgy kellett ráerőszakolni a közvéleményre, az idők folyása és a viszonyok nyomása alatt ma már sok millió kisember gazdasági léte alapjául és boldogulása reményeül elfogadta. Dr. *Bernát* István egyik legérdemesebb szellemi uttörője az egyedül képzelhető és megvalósítható szocializálódásnak, annak a nagyszabású szervezkedésnek, mely a szövetkezeti gondolattal új medret ásott a magyar nemzeti lét méltóságosan hőmpölygő folyamának. Igaz, hogy mi dr. *Bernát* Istvánt a fővárosi klikkek érdekszövevényétől is kozmikus távolságban tudjuk. Az ő személye körül, mint mindenütt, a fő-

város első kerületében is a tiszta idealizmus juttat diadalra.

A főrendiház ülése. A főrendiház november 30-án, hétfőn délelőtt tizenkét órakor ülést tart.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, nov. 27.

A tegnapi vihar ma megismétlődött. Mindjárt a jegyzőkönyv hitelesítésénél kezdődött. Fel-tűzelve, elszántan érkeztek be a képviselők s minden oldalról egyforma volt a jelszó:

— Ha harc, hát legyen harc!

Perczel Dezső elnök a Ház csendes várakozása között nyitotta meg az ülést. A jegyzőkönyv felolvasása után rögtön fölkel *Kubik* Béla annak konstatálására, hogy az elnök erőszakosan járt el akkor, mikor tegnap beszéd-közben szavaztatott. Azt indítványozta, hogy *Ráth* Endre és *Horváth* Gyula megrovása ne kerüljön a jegyzőkönyvbe.

Miután a jegyzőkönyvhöz csak négyen szólhat-nak fel, e házszabály rendelkezést a jobboldal arra használta ki, hogy két felszólalást magának biztosítson. Ezért szólalt fel a jegyzőkönyvhöz *Vörös* László és *Rosenberg* Gyula a jobboldalról.

Igy aztán az ellenzéknek csak egy felszólalási joga volt, amit *Zboray* Miklós használt ki. *Zboray* is az elnök erőszakosságáról beszélt.

Barabás Béla is a jegyzőkönyvhöz akart szólni, de ezt az elnök már nem engedte meg, amiért aztán a tegnapihoz hasonló kedveskedéssel pertraktálták az elnököt.

Gál Sándor barsányan kiáltotta feléje:

— *Ma kirugjuk, ha szemtelenkedik!*

Kubik Béla sem hagyja szó nélkül:

— *Disznóság!* — kiáltja.

Barabás Béla kénytelen volt a aztán a házszabályokhoz szólni.

Holló Lajos is a házszabályok címén tette meg észrevételeit a jegyzőkönyvre.

Lengyel Zoltán is akart beszélni, de az elnök, mielőtt ezt megengedte volna, hirtelen szavazással hitelesítette a jegyzőkönyvet.

Lengyel Zoltánnak ezzel csak anyagot adott az elnök, hogy valamiről beszélhessen. *Lengyel* aztán nagyon maliciózus volt, azokat a sértő kifejezéseket említette fel, amiket tegnap *Kubik* és *Fáy* István részint az elnök, részint a miniszterelnök felé kiáltott. *Kubik* a miniszterelnökre azt mondta, hogy:

— *Kapcabetyár.*

Ez a kifejezés szólásra kötelezte a miniszterelnököt. Tiszta igen erőlyesen jegyezte meg *Kubiknak*, hogy aki őt kapcabetyárnak nevezi, az magát teszi nevéssé. Ha valakinek valami baja van, sziveskedjék az azt vele magán-érintkezés útján tudomására hozni.

A miniszterelnök kijelentései után az elnök megjegyezte, hogy a sértő közbekiáltásokat nem hallotta, ezért újlag utasítja rendre *Kubikot* és *Fáy* Istvánt.

Kubik Béla kért aztán szót személyes kérdésben. Mindenki azt hitte, hogy most oly dolgok történnek, amelyek emlékeztetések lesznek a magyar parlament történetében. *Kubik* azonban energikusan, de válogatott szavakkal azt válaszolta a miniszterelnöknek:

— Nagyon örül, hogy privát érintkezésben nincs alkalma a miniszterelnökkel érintkezni, de sajnálja, hogy a forumon kénytelen vele érintkezni.

A miniszterelnök is elég borsosan vágott vissza *Kubiknak*, kijelentvén, hogy szívesen lemond a privát érintkezésről, amelyet ezelőtt folytatott *Kubikkal*. Hogy aztán ki lesz ezuttal a vesztes, azt nem tudja.

Egy kis esőnd állott be ezután, *Lukács* László pénzügyminiszter betérjesztette az 1903-iki költségvetést.

Miután még mindig napirend előtt voltak, *Rátkay* László megkövette a Házat, amiért tegnap az elnöki emelvényen indulatoskodott.

Csak ezután térhettek át a parallel-ülésekre vonatkozó indítvány tárgyalására.

Visontai Soma szólott először a házszabályokhoz. Az igazságügyminisztert akarta bele vonni a vitába, ahhoz intézett kérdést, hogy mi

a véleménye az indítványról közjogi szempontból.

Barabás a házszabályváltoztatás alkotmányos sérelméről beszélt s megjegyezte a jobboldalról, hogy az osztrák érdekeket szolgál.

Feilitzsch rácsöngetett *Barabásra*, hogy így kijelentést ne használjon. Ez az elnöki figyelmeztetés hirtelen lángra lobbantotta a szenvedélyeket.

Az igazságügyminiszter azonban nem reagált *Visontai* felszólítására.

Az igazi vihar ezután tört ki. *Barabás* Béla beszélt és *Feilitzsch* Arthur báró elnökölt. (Első debüje volt az elnöklésben.) Amint *Feilitzsch* elfoglalta az elnöki széket, arra azonnal gyanus szemmel tekintett fel az ellenzék.

— Fogja be a száját!

— Szemtelen!

— Maga favágó erdész!

— Erdőkerülő!

Mindez a kiáltás az elnök fejét környékezte.

Barabás még egyszer használta a kifejezést, miert újra elnöki figyelmeztetésben részesült s az ellenzék újra felzudult. De ekkor már a jobboldal sem hagyta magát, az elnök támogatására sietett.

A jobboldalról *Sándor* Pál átkiáltja *Barabásnak*:

— Hítvány ember, ha ilyet mond!

De *Barabás* sem hagyja magát:

— Micsoda komisszág ilyet kiáltani!

Kész volt a bábeli zűrzavar. Kiabált mindenki, az elnök csöngetett, de hiába. Mikor a szenvedélyek kissé csillapultak, *Barabás* befejezte a beszédét.

Epp arra várt a jobboldal, hogy *Lengyel* Zoltán beszéljen. Már beszéde elején sűrűn megzavarták. De *Lengyelt* azért nem lehetett kiköz-kenteni a kerékvágásból. Hogy lekösse a teljes érdeklődést, azt mondta a miniszterelnökről, hogy családjában az alkotmánysegzés tradíció.

Feilitzsch ezért a kifejezésért, amiért az a házszabályba ütközik és alkotmány sértést foglal magában, — rendreutasította.

Természetesen ez csak provokációja volt a viharak. Zaj, lármá, szenvedélyes közbekiáltások történtek erre. *Lengyel* Zoltán aztán még kétszer megismételte a Tisza-családról táplált véleményét, mire *Feilitzsch* megvonta tőle a szót. Az ellenzéki padokon felugráltak a képviselők s tiltakoztak az elnök eljárása ellen. *Kubik* Béla ezalatt felszaladt az elnöki emelvényre s zárt ülést kért ivet nyújtott át. A zárt ülésben aztán másfél órán keresztül azt vitatták, sértő-e *Lengyel* kifejezése s helyes volt-e az elnök eljárása. Természetesen pártok szerint oszlottak meg erről a vélemények.

A másfél óráig tartó zárt ülés után újra *Lengyel* Zoltán beszélt, bizonyítván a maga igazát, utána pedig *Rakovszky* István kérte a Házat, hogy a *Lengyellel* történeteket törölje a Ház naplójából, mert az elnöki intézkedés jogtalanul hajtatótt végre *Lengyelen*.

Fél öt órakor állt fel *Polónyi* Géza, aki a javaslatl szemben a paktumra hivatkozott s lapunk zártakor még mindig beszél.

Az ülésről szóló tudósításunk a következő:

Elnök: *Perczel* Dezső.

Jegyzők: *Szöls* Pál, *Dedovits* György és *Rátkay* László.

Elnök megnyitja az ülést s a mult ülés jegyzőkönyvét felolvastatja.

Jegyzőkönyv-vita.

Kubik Béla: Az elnök tegnap a házvezetést teljesen házszabályellenesen teljesítette. A jegyzőkönyvben oly elnöki intézkedések vannak, amelyek szabályellenesek, mert egy beszéd közben provokált házszabályzatot. Ennélfogva az elnök helytelenül járt el. (Zaj.)

Eitner Zsigmond: Erőszakoskodik rögtön.

Kubik Béla: Megettörtént tegnap, hogy az elnök olyant utasított rendre, aki nem is szólt közbe. Ez a legmesszebbmenő abszurditás. (Zaj a szélsőbaloldalon) Kéri a Házat, hogy a *Ráth* Endrere és *Horváth* Gyulára vonatkozó elnöki intézkedést töröljék a jegyzőkönyvből. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Vörös László: Annak a kérdésnek taglalásába, hogy az elnök a házszabályok értelmében járt-e el, mikor rendreutasított egynehány képviselőt, most nem bocsátkozik. A jegyzőkönyv hü képét kell, hogy nyujtsa a Ház üléseinek és annak hitelesítésénél ily kérdések nem vitathatók meg. A tegnapi ülés jegyző-

könyve hű képét nyújtja az ülés lefolyásának és így annak változatlan hitelesítését kéri. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Kubik Béla a 226. §-ra hivatkozik. Ez tévedés, miután ez a szakasz a szónokokra vonatkozik és nem pedig egyes rendezvényekre. Ezekre a 255. § vonatkozik és ő ezen szakasz értelmében járt el. (Helyeslés a jobboldalon.)

Zboray Miklós sérelmet lát abban, hogy az elnök tegnap, mindjárt az ülés elején, a Ház megkérdése nélkül határozatként kimondotta, hogy Podmaniczky indítványát a másnapi ülés végén egyszerű szavazással dönti el, de különösen sérelmesnek és törvénytelennek tartja a mai napirend megállapítását, mert az suttvomban történt, a Ház elhatározása nélkül. A tényeknek nem felel meg, hogy az elnök a Házat megkérdette volna. (Zajos ellenmondás jobbról.)

Rosenberg Gyula: Két elnöki intézkedést vesz pártfogásába, Podmaniczky indítványának a betervezését és annak napirendre tűzését. (Zajos ellenmondás a szélsőbaloldalon.)

Hentaller Lajos: Der schönere Jola.

Barabás Béla: A házszabályokhoz kér szót.

Elnök megjegyzi, akar tenni a felszólalásra. de **Kubik, Lengyel Zoltán** hevesen tiltakoznak az ellen, mire a szélsőbaloldalon nagy zaj támad, melyből fogva elnök kénytelen a szót Barabásnak átengedni.

Barabás Béla: A házszabályok 195. és 196. §-ra való hivatkozással kér szót. (Felkiáltások a jobboldalon: Nem lehet.)

Elnök: Kérem a képviselő urat... (Nagy zaj a baloldalon. Felkiáltások: Szemtelenség! már megint megakadályozza a szónokot.)

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz mindig szabad szólani. (Nagy zaj.)

Kubik Béla: Ez gázság! (Mozgás a jobboldalon.)

Elnök: Igaza van Barabás Bélának, neki joga van beszélni.

Barabás Béla: A házszabályoknak ezen szakaszai akként értelmezendők, hogy a jegyzőkönyv ellen négy felszólalónak kell a szót megadni s a négy szónok közé azok nem számíthatók be, akik a jegyzőkönyv hitelesítése mellett szólalnak fel. (Ellentmondás a jobboldalon.) Sem **Vörös László**, sem pedig **Rosenberg Gyula** nem ellene, hanem mellette szólaltak fel, ennélfogva, az elnök kötelessége még két ellenszólalónak a szót megadni. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Elnök: Az a nézete a szakaszokat illetően, hogy a négy első jelentkezőnek kell a szót megadni. Így történt elődei alatt is és ő is ezen gyakorlatot követi. Különbösen sincsen több jelentkező. (Holló Lajos feláll és szólásra jelentkezik.) Ha Holló képviselő ur akar beszélni, akkor a szót megadom.

Holló Lajos: Miután a jegyzőkönyvhöz nem szólhat, a házszabályhoz szól s fejtegetése végén helyesli Kubik megjegyzéseit.

Az ellenzék rendreutasítást követel.

Lengyel Zoltán: Tessék csöndet csinálni. (Elnök csöndet.) Egy bejelentést akar tenni.

Elnök előbb a jegyzőkönyvet kell rendbe hozni.

Lengyel Zoltán: Tessék meghallgatni. (Zajos ellenmondás jobbról.) Vitatja, hogy neki van joga szólani.

Elnök: Nekem először a jegyzőkönyvet kell hitelesíteni s míg a zaj tart, szavazás alá bocsátja a jegyzőkönyvet s a jobboldallal megszavaztatja. (Oriási zaj tör ki erre az ellenzéken.)

Horváth Gyula: Alias gazember. (Nagy zaj és tiltakozás a szélsőbaloldalon.)

Perczel elnök az irományokat akarja előterjeszteni, zajos tiltakozás támad erre.

Lengyel Zoltán: Az elnök az én beszédem alatt suttvomban hitelesítette a jegyzőkönyvet. (Nagy zaj a jobb- és baloldalon.)

Fáy István: Hazaáruló.

Horváth Gyula: Dehogy hazaáruló, alávaló, bitang gazember! (Nagy zaj.)

Lengyel Zoltán: Bejelentést akar tenni, még pedig arra nézve, hogy **Kubik Béla** a miniszterelnökre azt mondta, hogy *kapucybélyár*. **Fáy István** pedig az elnökre azt mondta: *gaz, hazaáruló*...

Fáy István: Most is fentartom.

Lengyel Zoltán: S ezek a közbeszólások nincsenek benne a naplóban. (Zaj a jobboldalon.) En nem vagyok kapitulum, hogy a ludak gágolására megadjam magam. (Derűtség.) Kéri, hogy a naplót így igazítsák ki.

A miniszterelnök személyes ügye.

Tisza István miniszterelnök: Aki engem kapucybélyárnak nevez, magamagát teszi nevetségessé. (Nagy zaj.)

Marjay Péter: Ön hallgasson. (Mozgás a jobboldalon.)

Tisza István miniszterelnök: Azokat a neveletlenségeket, melyek különben a képviselők mostani szereplésébe beleillenek, mint irrelevans dolgokat figye-

lembe nem veszi. Ha a képviselők vele bármit is akarnak, sziveskedjenek azokat magán érintkezés útján tudomására hozni. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Lengyel Zoltán felszólalását illetően kijelenti, hogy a gyorsírók esküt tett hivatalnokok. O tegnap nem hallotta azokat a kifejezéseket, de azokért ma utasítja rendre azokat a képviselőket. (Nagy derűtség.)

Rakovszky István: Az elnök urnak most nem volt joga rendreutasítani, mert tegnap már rendreutasította s az benn van a naplóban is. (Derűtség.)

Elnök: Nem volt ideje még a naplót megnézni, de annál elítélendőbb, hogy Lengyel őt félrevezette.

Kubik Béla személyes kérdésben válaszol a miniszterelnöknek. Nagyon örül hogy privátim nincs szerencséje a miniszterelnökkel találkozhatni, de sajnálja, hogy a forumon kénytelen vele találkozni. (Derűtség és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Tisza István: Kubiknak ezelőtt volt módja vele privátim érintkezni, nem tudja, hogy a véleménye mért változott meg egyszerre. Különbösen nem tudja, melyik lesz a vesztes, ha nem találkoznak. (Derűtség jobbról.)

Elnök előterjeszti az irományokat.

Az idei költségvetés.

Lukács László pénzügyminiszter bejelentette az 1903. évi állami költségvetést. A miniszter röviden kifjti azokat az okokat, amelyek a költségvetés sürgős lejártságát kívánják. Kéri, hogy a költségvetést terelje a Ház a rendes eljárási utra.

Elnök: A költségvetés kiadatik a bizottságnak tárgyalás végett.

A Ház megkövetése

Rátkay László: A tegnapi ülésen az elnöki emelvényen azt a megjegyzést tette az elnök egy kijelentésére, hogy *ez nem igazság*. Ma is fentartja ezt a nyilatkozatát. (Helyeslés a baloldalon.) Belátja azonban, hogy az elnöki emelvényről sem tetszést, sem annak ellenkezőjét nyilvánítani nem szabad és így tegnapi eljárását sajnálja. (Általános helyeslés.)

Személyes ügy.

Horváth Gyula: Holló Lajos előbbi felszólalása ugyan szükségtelenné teszi ezt szóló részéről és csupán tiltakozik az elnök részéről tegnap ért reudreutasítása ellen.

Elnök: Kijelenti, hogy helyes és jogos volt Horváth Gyula megrovása.

Tisza István miniszterelnök: Az elnök eljárását helyesli és hivatkozik arra, hogy Barabás Bélával hasonlóan járt el egy ízben a Ház! (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: A házszabályokhoz többen kívánnak felszólalni. Első sorban Visontai Somát illeti a szó.

Házszabály-vita.

Visontai Soma: A parallel-ülésekre vonatkozó indítvány felett nem lehet egyszerű szavazással vita nélkül dönteni.

Barabás Béla: A házszabályokhoz szól. Tiltakozik a párhuzamos ülések ellen.

(Az elnöki széket báró *Feil'sch* Arthur alelnök foglalja el.) Allításának igazolására hivatkozik a házszabályokra. Podmaniczky indítványában nem a tárgyalás idejének a megváltoztatásáról van szó, hanem az ülések meghosszabbításáról. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Rákosi Viktor: Az elnök az automata-gombot megnyomja s a jobboldalon egyszerűen szavaznak.

Barabás Béla: Az alkotmány lerombolása ellen teljes erejükkel küzdeni fognak, mert pillanatnyi élvezetért nem engednek oly bolondot tenni, ami veszéllyel hat ki a jövőre is. (Tetszés a baloldalon.) A történelem ismétlődik most meg. Kérdi, mi célja van a miniszterelnöknek e javaslattal? Nem lehet más, mint a nemzetet osztrák járomba hajtani, amely alatt nyög már a jobboldal. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A vihar.

Elnök (Csendet): Kénytelen vagyok a képviselő urat figyelmeztetni... (Zajos felkiáltások balról: Micsoda dolog ez?)

Rákosi Viktor: Perczel vagy Apponyi szellemében fog elnökölni?

Elnök: Figyelmezteti Rákosit, hogy az elnökséghez ilyen kérdést ne intézzen. (Felkiáltások balról: Ki vele! Nem kell tünni.) Figyelmezteti Barabást, hogy egész pártunk ilyen gyanúsításától tartózkodjék. (Zaj a szélsőbalon.)

Molnár Jenő: Az csak a párt dolga, de nem az elnöké. (Zaj.)

Elnök: Csendet inti Molnárt.

Luby Géza: Ki vele! (Zaj.)

Ráth Endre: Függeszse fel az ülést.

Luby Géza: Nem hallgatjuk meg! Nekünk magyar elnökre van szükségünk.

Elnök: Csendet kér s felszólítja Barabást beszédje folytatására.

Hellebronth Géza: Ön Körbernek a szolgálja. (Nagy zaj.)

Elnök: Hellebronthot rendre utasítja.

Kubik Béla: Az elnök zavarta a csendet.

Bakonyi Samu: Ez, úgy látszik, a premier. (Folytonítottó zaj.)

Barabás Béla: Az idők legszomorubb jele, hogy nem szabad az igazságot kimondani. Hisz országvilág előtt hirdethetem, hogy a szabadelvű párt osztrák érdeket képvisel. (Taps és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Másodszor is figyelmezteti Barabást, tartózkodjék ily gyanúsításától. Harmadszori figyelmeztetésnél megvonja tőle a szót. (Helyeslés jobbról. Nagy zaj balfelől.)

Barabás Béla: Ez nem gyanúsítás, ez igaz! (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon. Felkiáltás jobbról: Kivele! Rendre!)

Sándor Pál: Barabás hazudik.

Barabás Béla: Ne komiszkodjék ottan.

Sándor Pál: Hitvány ember. (Folytonítottó nagy zaj minden oldalon.)

Barabás Béla: Már terrorizálni is akarják az embert. Ezt nem tűrjük! (Szűnni nem akaró nagy zaj.)

Elnök: Sándor Pált rendreutasítja. Ismétli a figyelmeztetését Barabással szemben.

Marjay Péter: Dolgozik a 8000 forint.

Barabás Béla folytatja beszédét s kijelenti, hogy nem ijednek meg a terrorizálástól. Ő becületes idealizmussal küzd, a nemzet jogaiért, kikéri magának, hogy szavainak oly értelmet tulajdonítsanak, amely nincs eszéágában sem.

Papp Zoltán: Akár tetszik az osztrák politikának, akár nem.

Elnök: Csendet inti Papp Zoltánt.

Rákosi Viktor: Ilyen alelnök kerül ki a császár előszobájából.

Papp Zoltán: Onnan küldték az összes próbákat.

Elnök: Másodszor is csendet inti Papp Zoltánt.

Barabás Béla: Végül kijelenti, hogy ők tovább is itt fognak küzdeni elkeseredetten, de lelkesen, nem csüggedve és nem riadva vissza semmitől. (Lelkes taps és éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök tetszölítja Gál Sándort, hogy éljen felszólalási jogával. Még egyszeri felszólításra konstatalja, hogy Gál Sándor nincs jelen.

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz kér szót. Előbb azonban szünetet kér a házszabályok értelmében. (Ellenmondások a jobboldalon.)

Elnök: Csendet kérék!

Lengyel Zoltán: Erthetetlen, hogy a szünetet nem adia meg az elnök. (Zaj.)

Vázsonyi Vilmos: Ez már igazán a nagyzás hóbortja. (Helyeslés a baloldalon.)

Hellebronth Géza: Bolond az új alelnök. (Helyeslés a baloldalon.)

Lengyel Zoltán: A többség magatartása... (Nagy zaj a jobboldalon. Felkiáltások: Ez nem házszabály!) Kérem ha csak az kell, minden harmadik szavam a *házszabály* szó lesz. (Derűtség.) Szóvá teszi a tegnapi napon történt házszabályértéket.

Elnök figyelmezteti Lengyelt, hogy kizárólag a házszabályokhoz szóljon. (Nagy zaj a baloldalon.)

Lengyel Zoltán: A házszabályok 215. §-a értelmében jogától senki meg nem fosztható, mert mindig a házszabályok keretén belül marad. (Helyeslés a baloldalon.) Az első sérelmet akkor követte el tegnap az elnök, a mikor Ráth Endre ügyét egyszerűen a mentelmi bizottsághoz utasította.

Elnök: Másodszor is figyelmezteti szónokot, hogy felszólalásának tárgya mellett maradjon.

Lengyel Zoltán (izgatottan): Tiltakozik az elnök folytonos jogtalan beavatkozása ellen. (Nagy zaj.)

Papp Zoltán: Gázság!

Eitner Zsigmond: Bitangok.

Lengyel Zoltán: A többség az elnök erőszakoskodását úgy látszik nem csak jóváhagyja, de helyesli is.

Elnök: Papp Zoltánt rendreutasítja.

Lengyel Zoltán: Miután hosszasan akar beszélni, öt perc szünetet kér.

Szünet után.

Elnök az ülést megnyitja.

Lengyel Zoltán: A másik sérelem, amit az elnök tegnap elkövetett az, hogy az elnök a nagy zajban bezárta az ülést, holott szóló a házszabályokhoz kért szót. (Felkiáltások a baloldalon: Ez a gázság! Nagy mozgás a jobboldalon.) A paktumról beszél és az annak megkötésekor adott magyarázatokra hivatkozik. Követeli, hogy a pártközi egyezményben résztvettek, különösen pedig Széll Kálmán, jelenjék itt meg a Házban és adja elő, hogy a parallel ülések lehetősége a 203. §-ban benyújtatik-e vagy sem? Aljon elő **Rakovszky István** és **Polónyi Géza** és mondják meg, vajon annak idején

volt-e szó a párhuzamos ülésekről? (Helyeslés a baloldalon.)

Apponyi távozásával nemcsak a szabadelvű pártba, de még a házelnöki székbe is bevonult a kortespolitika. Ha a többség az erőszakosságot akarja meghonosítani, akkor az ellenzék a bekövetkező tettegességet a többségre hárítja a felelősséget. (Zajos taps a baloldalon. Ellentmondás a jobboldalon.)

Elnök: Figyelmezteti szónoklót, hogy a tárgynál maradjon és a többséget ne fenyegetse. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Lengyel Zoltán: A miniszterelnököt családi tradíciói tették hivatottá a jogfosztás és erőszak korszakában a kormányelnökségre. (Zajos taps és helyeslés a baloldalon.)

Elnök: Lengyel Zoltán képviselő urat sértő kifejezéseire rendre utasítom. (Helyeslés a jobboldalon.)

Kubik Béla: Hát ez micsoda gázság megint? Rákosi Viktor: Ez nem *faiskola*, hanem képviselőház. (Derűltség.)

Witner Zsigmond: Hallatlan butaság az elnök részéről.

Rákosi Viktor: Nem elég az alelnökségre az erdészeti kurzus végzése.

Lengyel Zoltán: Ismétli, hogy a miniszterelnök családjának tradíciója az erőszakosság és a jogfosztás... (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Elnök: Másodszer is rendre utasítom és figyelmeztetem a következményekre. (Nagy zaj és mozgás a bal és jobboldalon.)

Lengyel Zoltán: Most én beszélek, ne tessék engem folyton félbeszakítani.

Elnök: Miután a képviselő ur visszaesik hibájába, ennél fogva a szót megvonom tőle. (Óriási zaj. Az ellenzék körében kavargás támad. A jobboldal zajosan helyesel. Kubik Béla az elnöki emelvényre siet és átnyújtja az elnöknek a zárt ülést kérő ívet.)

Elnök: Husz képviselő névszerinti szavazást kért, ennél fogva azt elrendelem és az ülést a karzatok kiürítéseig felfüggesztem.

Zárt ülés.

Perczel megnyitja az ülést. Kossuth a zárt ülést szükségesnek tartja. Szükséges tisztázni, van-e joga az elnöknek a szónokot félbeszakítani és szavazást provokálni. Ily dolgok szokatlanok a magyar parlamentben és a viszályok sorozatát idézik elő. Az ellenzék jogát gyakorolja és ezzel szemben nincs a többségnek joga törvénytelenéseket elkövetni. Az efféle erőszakoskodások a parlament tekintélyét csorbitják. A házszabályok a kisebbség védelmére vannak. Tisztázni kell a kérdést. Ezért a zárt ülés indokolt. Az a véleményem, hogy az elnök a jogát csak úgy gyakorolhatja, ha más jogát nem sérti. Már pedig sérti a szónok jogát a felszólalásban, ha úgy szakítja félbe, hogy szavazást provokál. Ez az eljárás veszedelmes precedens.

Polónyi Géza felszólalása után Perczel elnök: Újból tiltakozik, hogy nem a miniszterelnök intésére jött el az elnök alelnök, hanem a házszabályok értelmében. A zárt ülést bezárja.

Nyílt ülés.

Báró Feilitzsch Arthur alelnök újból megnyitja az ülést. Tekintettel, hogy a házszabályok szerint Lengyel Zoltánnak joga volna megmagyarázni azt, amiért a szót tőle elvonta s miután pedig akkor zaj volt, Lengyelnek erre alkalma nem volt, most felhívja Lengyel, hogy jogát gyakorolja.

Lengyel Zoltán: Előbb a megvonási határozatot kéri megsemmisíteni és csak azután fogja mentelmét előadni.

Polónyi Géza: Logika szerint tényleg igaz van Lengyelnek és előbb kell a határozatot megsemmisíteni, csak azután jöhet Lengyel a menség előadásával. (Helyeslés a baloldalon.)

Lengyel Zoltán: Fentartja előbbi kijelentését és hangsúlyozza, hogy előbb nem adja elő menségét, amíg a határozat megsemmisítve nincsen. (Helyeslés a baloldalon.)

Polónyi Géza és Rakovszky István egyszerre jelentkeznek szólásra. (Az ülés folyik.)

TÁVIRATOK.

A török reformok.

Bécs, nov. 27. Mértékadó körökben élénk megelégedést keltett az, hogy a porta elfogadta a műrstegei határozatokat. Ebből újabb bizonyítéka látható annak, hogy a szultán a helyzetet helyesen ítéli meg. A hatalmak a reformok keresztülvitelében a porta lojális támogatására számítanak. Másfelől hajlandók

a határozatok lényegével megegyeztethető egyezménynek helyt adni és kellő tekintettel lesznek a szultán felségjogaira. A reformhatározatok megkezdése, különösen a polgári ügynökök kinevezése küszöbön áll.

A mandsuországi kérdés.

London, nov. 27. A Morningspost jelenti: Alaptalan az a hír, hogy Japán hajlandó Oroszországnak Mandsuországot átengedni, ha Koreában szabad kezet engednek neki.

Kormányválság Portugáliában.

Lisszabon, nov. 27. A kormány beadta lemondását.

NAPIHIREK.

Budapest, november 27.

— (Időjárás.) Észak- és Kelet-Európát alacsony levegőnyomás borítja és a maximum délnyugaton van Európában az idő hűvösebb lett, a felhőzet változó. Kisebb és nagyobb esőket mindentelől jelentettek.

Hazánkban az idő változékony volt, helyenkint, főleg keleten kevés csapadékkal. (Hó, eső.) A hőmérséklet ma reggel a fagyponthoz körül ingadozott.

Jóslat:

Változékony idő várható, éjjeli fagygal és helyenkint, főleg az ország keleti felében csapadékkal.

Hőmérséklet: + 3-1 C. fok.

— (Mária Terézia emléke.) A budapesti kir. magyar tudomány-egyetem, Mária Terézia királynőnek, a tudomány-egyetem újjáalakításának emlékére, november hó 30-án délelőtt tíz órakor az egyetemi templomban gyász-istentiszteletet tart.

— (Wlassics és Láng szabadságon.) Dr. Wlassics Gyula és dr. Láng Lajos volt miniszterek, akik tudvalevőleg visszatérnek egyetemi katedrájukra, a budapesti tudomány-egyetem tanácsától félévi szabadságot kaptak. A miniszter-tanárok előadásait ujesztendő után, a második félévben kezdik meg az egyetemen.

— (Az eltűnt hercegnő.) Alisz hercegnő, Schönburg Waldenburg herceg neje, nyilatkozik a «Daily Express»-ben s alaposan megvádolja a férjét. Elmondja házasságuk egész történetét s azt állítja, hogy férje rosszul bánt vele, azonkívül tékozlott s ezért már hosszabb idő óta elváltan élnek. A hercegnő nőülése előtt nagyon sok adóssága volt s hogy őt elvehesse feleségül, áttért a katolikus vallásra. Ezzel elidegenítette magát a rokonait, akik végképpen megvonták tőle támogatásukat. A hercegnő férjhezmenetele után kénytelen volt az uzorások egész légióját kifizetni, úgy hogy alig néhány hónap múlva semmije sem maradt s még ékszerét is kénytelen volt zálogba tenni. Sokáig tűrte férjének szívelenséget és tékozlását, míg végre kénytelen volt Rómába szökni, ahol a pápát arra akarta kérni, hogy bontsa föl házasságát, de a kardinálisok biztatták, hogy legyen türelemmel. A hercegnő ezután Nostitz bárókisasszonnyal, ndvarhölgyével Genuába utazott, kibérelt egy villát s most ott él a legnagyobb visszavonultságban. — Rómából táviratozzák: A *Giornale d'Italia* Mária Alisz schönburg-waldenburgi hercegnő egyik rokonával, aki a legelőkelőbb római körökhöz tartozó hölgy, folytatott beszélgetést tesz közzé. Eszerint a hercegnő állítólagos szökéséről szóló hír teljesen alaptalan. A hercegnő ellenkezőleg négy hónappal ezelőtt férjének beleegyezésével hagyta őt el és Soriba ment. Minthogy nem akarta, hogy megismerjék, Materni nevű komornájának nevét használta. Nehány kiváncsi embernek, akiknek a hercegnő azonosságát sikerült megállapítani, hamis fölvilágosítást adott a Materni névről, ugyanarról a névről, amelyet kocsisa, a komorna férje viselt. Materni kocsis testvére, aki a schönburgi herceget a hercegnő és a kocsis állítólagos viszonyáról értesítette, nem áll a Schönburg-család szolgálatában. — Don Carlos minden nagyobb megrázkódás nélkül vette tudomásul leánya, Alisz hercegnő eltűnését. Mint Velencéből jelentik, a spanyol trónpretendens életében semminemű változást nem idézett elő a szenzációs hír. Nejevel most is megjelenik a Piazza San Markon. Don Carlos — állítólag — a hír után a carlistapárt valamennyi fejé-

hez iratot intézett, melyben leánya halálhírét közli. Hasonló leveleket küldött szét Don Carlos, amikor leánya Elvira, Folchival megszökött. Don Carlos tegnap megjelent a Goldoni-színház előadásán is.

— (A Bartha-Gajáry-affér.) Bartha Miklós országos képviselő segédei útján tudvalevőleg kihívta Gajáry Géza képviselőt, mert a tegnapi ülésen megsértette. A felek segédei ma délelőtt tanácskoztak a képviselőházban s békeken intették el az ügyet. Gajáry Géza segédei ugyanis kijelentették, hogy felük abban a hitben, hogy Bartha az ő politikai vezéré, a miniszterelnököt megsértette, kiáltotta oda neki a *Magyar Szó*-ban megjelent sértéseket. Most azonban kijelentéseit sajnálja és visszavonja. Az ügyet ezzel befejezték.

— (Budapest a viláfgorgalomban.) A központi menetjegyiroda a külföldi nagy közlekedési vállalatokkal közvetlen összeköttetésbe lépett és ma már a bécsi képviselők mellőzésével szolgáltat ki utijegyeket a világ hármelvik pontjára, mint például Norvégiába, Kairóba, Bombayba, Észak- és Dél-Amerikába, Kínába, Japánba, Ausztráliába és így tovább. A magyar utazóközönség tehát saját érdekében cselekszik, ha a nagy utakra szóló jegyeit itthon váltja meg, mert ez által Budapestnek a viláfgorgalomba való közvetlen bekapcsolását is elősegíti. A forgalmi vállalatokkal kötött szerződésével kapcsolatosan a Központi Menetjegyiroda külön bankosztályt szervezett, amely a külföldi nagy bankokkal szövetségben chequet és hitellevelet ad a világ bármely pontjára. A Központi Menetjegyiroda bankosztályában természetesen külföldi pénz is váltható. A tengerentúli forgalom szempontjából nem érdektelen berendezkedése, hogy a pénzt szükség esetére sűrűnyileg is utalványozhatja.

— (A tabáni bucsu.) Vasárnap lesz szent Katalin bucsuja a Rácvárosban. A zenés nagymisést délelőtt tíz órakor Zierer Károly, érseki szentszéki ülnök, kerületi plebános celebrálja. Délelőtt Hunkár Géza, délután Pompéry Anrél dr. káplánok mondanak szentbeszédet. Az ünnepélyes vecsernyét Leinwiler János első káplán tartja. A főváros egyik legnépszerűbb bucsujának különlegessége a templom körül több napig tartó nagy vásár. Ez lesz különben az idén a fővárosban az utolsó bucsu.

— (Elsülyedt gőzhajó.) Dunquerqueből jelentik: A helybeli Alexander nevű négyárbocot, mely e hó 18-án indult Shieldsbe, elvesztettnek tartják. Azt hiszik, hogy az e hó 21-én dühöngött ciklon alkalmával sülyedt el. A hajón 33 főnyi legénység volt.

— (Osztrákellenes tüntetések Olaszországban.) Rómából táviratozza tudósítónk: Tegnapi este minden nagyobb városban osztrák-ellenes tüntetés volt. Bolognában félbe kellett szakítani a Duse-színházban az előadást. Velencében a városi tanács ülésén szóba került az innsbrucki olasz egyetem bezárása és a közgyűlés sajnálkozását fejezte ki. Genuában az osztrák-magyar konzulátus előtt tüntettek. Ma este sok városban tiltakozó körmenet fognak rendezni. A kormány a turini és római egyetemeket már bezáratta és elrendelte, hogy tüntetés esetén azonnal záriák be az egyetemeket és főiskolákat. Milánóból táviratozzák, hogy az osztrák-magyar konzulátus előtt ismét tüntetés volt.

— (A vasuti szerencsétlenségek statisztikája.) Szentpétervárról táviratozzák, hogy 1902-ben az orosz vasutakon történt katasztrófák alkalmával 1422-en vesztették életüket és a sebesültek száma 7355 volt.

— (Gyászrovat.) Légrády Károly fővárosi bizottsági tag a Pesti Hírlap kiadótulajdonosa, ma reggel hetvenöt éves korában elhunyt. Légrády régebbi idők óta betegeskedett és az utóbbi napokban annyira elgyengült, hogy végelgyengülés vetett véget életének.

Burghardt Lipót nyugalmazott budapesti kir. ítélőtáblai bíró életének 68. évében elhunyt Pápan. Temetése tegnap délután ment végbe óriási részvét mellett.

— (Áradás.) A folyamernöki hivatalhoz érkezett jelentések szerint az áradás egyre tart az összes mellékfolyókán úgy, mint a Dunán. Különösen a felvidéki s osztrák területen levő folyók indultak rohamos emelkedésnek. A Duna a fővárosnál tegnap óta 2 foknyi meleg mellett 34 centimétert áradt s mai magassága 325 centiméter. Az áradás még tovább is eltart, de valószínű, hogy az alsó rakodópartot nem fogja elönteni.

— (Pétervár viz alatt.) Tegnap híreink kiegészítésül a pétervári viharra és vízáradásra vonatkozólag újabbán még a következőket jelentik. A vihar következtében a villamos világítás mindenütt felmondotta a szolgálatot, a lóvasut és az omnibusz pedig kényszerűen volt forgalmát megszüntetni. Az iskolákat bezárták. A legtöbb színház a világítás megszűnése miatt nem tartott előadást. A Néván halomszámra usztak az összerongált faházikók. A temetőben a víz a sírokból kisodorta a halottakat, feldöntötte a síremlékeket. Déli 12 óra után megszűnt az eső és az ár apadni kezdett. Hetezer pincelakás lakatlanná és 50.000 ember hajléktalanná vált.

— (Éjtéli látogatás.) Kellemtelen éjszakája volt tegnap özv. Kormos Józsefné máv. hivatalnok özvegyének Rottenbiller-utca 12. számú lakásán. Ugy éjszaka tizenkét óra tájban azt hallotta, hogy a másik szobában valaki járkál. Ijedten elkiáltotta magát:

— Ki az?

Feleletet nem kapott, ehelyett azonban egy toporgyos alak lépett a szobába és ráírt a megremült asszonyra:

— Hallgasson, mert baj lesz!

Ezzel megfordult és kiosont a lakásból. Kormosné most nagy lármát csapott, amire elfogták a betörőt, aki a lépcsőházban rejtőzött el. A rendőrségen Jaluska Vilmos negyvenéves géplakatosnak mondotta magát. Egy csomó lopott holmit találtak nála. Hat tolvajkulcs, tizenhárom más kulcs, drótrugók és tolvajlámpa volt a tolvainál, aki úgy látszik, egyike a veszedelmesebb betörőknek.

— (Millió pör a temesmegyei árvaszék ellen.) Temesvárról jelentik: Nemcsak Temes vármegye, de az egész ország érdeklődését van hivatva foglalni az a nagyarányú pör, amelyet egy híresnevezetes család sarjadéka indított azon a címen, hogy a temesi árvaszék kismemizte óriási, több millióra menő vagyonából, úgy hogy az előkelő mágnás-ivadék most díjnoki fizetésből tengődik. A súlyos vádak tartalmazó följelentés Temesmegye két magasállású tisztviselőjét érinti közvetlenül, akik közül az egyik időközben nyugalomba vonult, a másik azonban, Joannovich Sándor, ma főjegyzője Temes vármegyének. A panaszlevél szerint a báró Hiller- és a Tamássy-családot nárobi vagyonából «hivatalos visszaélések és eddig homályban maradt büntények által» forgatták ki. Különösen érdekes a regényes történetnek az a része, amelyből megtudjuk, hogy a szabadságharc után Zselénski Róbert gróf ujfalusi kastélyában ásták el a család pénzét és minden kéznél levő drágaságát, továbbá az újabb fölkelésre szánt francia segélyösszeget.

— (A tűz-katasztrófa áldozatainak.) A Párisi Áruház tüzesete alkalmából szerencsétlenül jártak között szétosztják még a következő összegeket: a három Spitz-testvérek 1500 koronát, a két Márkus-testvér 1000 koronát, özv. Reichner Simonné és fia, 1000 koronát, özv. Reichner Hermanné 250 koronát, Beer Ignácé 250 koronát, Reichmann Gyula 250 koronát, Weinberger Lajos 250 koronát, Bodini Anna 850 koronát, Mátyás Gizella 250 koronát.

— (Halottrablás.) Nyitrai tudósítónk jelenti: Duszgáz embernek tudták Hegyi Ignác sopornyai plebánost, aki néhány héttel ezelőtt halt meg. Vagyonát több mint kétszáz ezer koronára becsülték azok, akik közül, még élt, ismerték. Nagy volt így a meglepetés, amikor halála után sem az egyes pénzüzeteknél elhelyezett készpénzei, sem érték-tárgyai nem voltak feltalálhatók a halottas-háznál. A vágsellyei járásbíróság vizsgálóbírója vezeti a bűnygyben a vizsgálatot s eddigi nyomozása szerint legközelebb szenzációs letartóztatások várhatók. Az elhunyt plebános halála előtt néhány nappal vette ki a szeredi banknál elhelyezett száznegyven ezer koronányi betétét, amely az utolsó krajcárig szintén

eltűnt. Elhordták a plebános lakásának berendezését is egy szál; ezeket azonban már hatóságilag vizsgálatték.

— (Női gyászruhák.) Gyászszetek alkalmával ajánljuk Horváth és Halász női gyászruhakészítő vállalatát Budapest, IV., Váci-utca 26., Zsibárus-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a melibőség és aljhossza.

x A magyar ipar vívmánya gyanánt üdvözölhetjük egyik ismert jövevű iparosunk, Lichtmann Sándor férfiniszabómester (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 4/b) azon lapunk mai hírdetéseit, amely elvasható nagyszabású elhatározását, amely eddig páratlanul áll a maga nemében. Ugyanis ez az országzserte legjobb hírnévnek örvendő férfiniszabócég a magyar ipar minden idegen versenyét felülmúló képességét azzal akarja bebizonyítani, hogy hitelt nyújt mindenkinek és mérték szerint a legjobb minőségű gyapjuszövetből saját műhelyében készít teljes férföltönyöket vagy télikabátokat, amely épp olyan elegáns, amilyen tartós, úgy, hogy páratlanul előnyösen juthasson hozzá az országban lapunk minden olvasója, aki a hírdetésben foglalt mértékutastást kitöltve a cégnek beküldi. Ajánljuk ezt a ritka kedvező alkalmat minden olvasónk figyelmébe.

NYILTTÉR. *)

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít SOLT LAJOS tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-g.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Magyar Gazdaszövetség. A Magyar Gazdaszövetség gróf Károlyi Sándor elnöklésével igazgató választmányi ülést tartott, amelyen megjelentek: gróf Zselénski Róbert titkos tanácsos, a Szövetség alelnöke, Bujanovics Sándor udvari tanácsos, gróf Dessewffy Emil, Paikert Alajos, Szilassy Zoltán Országos Magyar Gazdasági Egyesületi titkár, Balázs Árpád a Mezőgazdasági Múzeum igazgatója, Ybl Félix, Mérey Lajos és még többen. Bernát István igazgatónak a taglétszám folytonos szaporodására vonatkozó jelentése után bemutatták Darányi Ignác volt földmívelési miniszternek a szövetséghez intézett bucsulevélét. Az igazgatóválasztmány a bucsulevél körül megindult eszmecserejében a távozás felett mély sajnálkozás nyilatkozott meg, másrészt pedig az az aggodalom, hogy a földmívelési politika a Darányi által tört uton fog-e haladni? Az igazgatóválasztmány a közgyűlés elé javaslatot fog tenni Darányi érdemeinek megörökítése iránt s annak idején gondoskodni fog arról, hogy a szövetség hálája, elismerése Darányinak küldöttség útján tolmácsoltassék. Tallian Béla földmívelési miniszter beköszöntő levelét rokonszenvesen fogadta a választmány s elhatározta, hogy küldöttség útján ad kifejezett érzelmeinek a meleg beköszöntőre. Makfalvai Géza állami titkárral szemben szintén megnyilatkozott a rokonszenv. Miután a szövetségi törvény reformja tárgyában a válaszok nagy része beadott, az igazgatóválasztmány a tanácskozást a jövő hó derekán tartja meg s az értekezlet ezzel kapcsolatban fogja tárgyalni gróf Széchenyi Imrének a szövetségek szövetségére vonatkozó indítványát. A gőzeke beszerzésére és üzemben tartására alakuló szövetséget ügyének propagálását a választmány magáévá tette. Bernát István igazgató jelentést tett ezután az Alföldön megindítandó társadalmi akció előkészületeiről, amit tudomásul vettek. Öröndetes tudomásul vette a választmány, hogy a tél folyamán a vidéken tartandó felolvasásokra

eddig is több, mint háromszáz jelentkező mint előadók. Határozott végül az igazgató választmány a volt a földmívelési miniszternek a középirtokosság ügyében tervezett intézkedéseire nézve és tudomásul vette, hogy Ruhlandnak a buza árképződésére vonatkozó munkája magyarul is meg fog jelenni.

Az olasz kereskedelmi szerződés. Az Olaszországgal való ideiglenes kereskedelempolitikai egyezmény megkötésének előkészítésére kiküldött magyar és osztrák delegátusok Rómába érkeztek, ahol Giolitti miniszterelnök, Tittoni, Luzzatti és Rava miniszterek még megérkezésük napján fogadták őket.

Felolvasás a kivándorlási kongresszusokról. Hegdüs Loránt országgyűlési képviselő csütörtökön este kezdte meg két estére tervezett felolvasását a kivándorlási kongresszusok eredményéről. Kritikájára más helyen beható választ találnak olvasóink, itt csak megjegyezzük, hogy a képviselő ur az első estén nagyban és egészben arra szorított, hogy önkényesen és találmira kiragadott napló-excerptumokkal mulattassa olvasóit.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmánya báró Ambrózy Gyula elnöklete alatt élénk leolvású ülést tartott, melyen Darányi Ignác volt földmívelésügyi miniszter bucsuzó leirata alapján elhatározta, hogy az egyesület meglephangu átiratban juttatja kifejezésre háláját a mezőgazdaság érdekében kifejtett rendkívül sikeres munkásságáért, különösen pedig azon közvetlen támogatásért, melyben dr. Darányi Ignác, mint miniszter a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület munkásságát részesítette.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 7000 métermázsza változatlan áron. Készárúüzlet.

Buza:

Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 8.075 korona, 300 mm. 80 k. 8.05 korona, 3900 mm. 79 k. 8.— korona, 100 mm. 79 k. 7.90 korona, 100 mm. 78 k. 7.90 korona, 100 mm. 78 k. 7.80 korona, 100 mm. 885 k. 7.80 korona, 190 mm. 785 k. 8.— korona, 150 mm. 78 k. 7.90 korona.

Fejérmegyei: 1500 mm. 76 k. 7.58 korona.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 793 k. 7.90 korona, 400 mm. 793 k. 7.875 korona.

Bácskai: 200 mm. 78 k. 7.85 korona.

Árpa: 1000 mm. 5.70 korona, 160 mm. 5.70 korona.

Zab: 100 mm. 5.325 korona.

Lóhere: 100 mm. 58.— korona.

Érték-tőzsde.

Élénk üzlet mellett az irányzat javult és főleg a Magyar hitel és Rimamurányi részvények emelkedtek. Az előbbieknél Kornfeld becsi utazásának hírére, mely állítólag a Magyar hitelbank tőkeemelésével van kapcsolatban.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztrák hitel	682 25	680 75	681.—	—
Magyar hitel	753 —	751 7	753.—	—
400 koronaráradék	98 80	98 50	—	—
Leszámitolóbank	465.—	464 50	—	—
Jelzálogbank részv.	519.—	—	—	—
Rimamurányi	481 50	483 —	482 50	—
Allamvasut	671 25	670 75	672 —	—
Városi villamos	326 50	326 50	—	—
Budapesti Közut	614.—	614 50	614 50	—

A déli tőzsdén zárultak

Osztrák hitelrészvény	681 25	—	—	—
Magyar hitelrészv.	755 —	—	—	—
400 koronaráradék	98 50	—	—	—
Leszámitolóbank	464 —	—	—	—
Jelzálogbank részv.	519 —	—	—	—
Rimamurányi	482 50	—	—	—
Allamvasut	672 —	—	—	—
Városi villamos	326 —	—	—	—
Budapesti Közut	613 50	—	—	—

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Törvényesen védett

„Bob-csemege”

a legkellomesebb hashajtó. Orvosok rendelik.

Kapható a gyógyszerárakban.

Főraktárak: Lux Mihály, Múzeum-körút 7., Dr. Egger Leó, Váci körút 17., Török József, Király-utca és Andrássy-ut, Karischmaroff A., Népszínházzal szemben, Fodor J. Sas-drogueria, Kerepesi-ut, Gara és Rosh, József-körút 74., Fodor Márton, VII., Király-utca 41. és Váci-körút 10., Molnár és Moser, Koronaherceg-ut, Neruda Nándor, Kossuth Lajos-utca, Szécsi Lajos, Andrássy-ut 78., Reiner és Társa, Buda, II., Fő-utca 12.

